

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
 ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ 01-98 /ສພຊ

ມະຕິຕົກລົງ

**ຂອງສະພາແຫ່ງຊາດແຫ່ງ
 ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
 ກ່ຽວກັບການຕົກລົງຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍ
 ວ່າດ້ວຍກະສິກຳ**

- ອີງຕາມມາດຕາ 40 ຂໍ້ 2 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ມາດຕາ 3 ຂໍ້ 2 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ;
- ອີງຕາມການສະເໜີຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 63 /ນຍ, ລົງວັນທີ 31 ສິງຫາ 1998; ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາພິຈາລະນາຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບເນື້ອໃນຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກະສິກຳ ໃນກອງປະຊຸມເທື່ອທີ 2 ສະໄໝສາມັນຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ຊຸດທີ IV, ໃນວາລະປະຊຸມຕອນບ່າຍຂອງວັນທີ 10 ຕຸລາ 1998 ກອງປະຊຸມໄດ້.

ຕົກລົງ:

ມາດຕາ 1: ຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ກະສິກຳ ດ້ວຍຄະແນນສຽງຢ່າງເປັນເອກະສັນ.

ມາດຕາ 2: ມະຕິຕົກລົງສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດນັບແຕ່ມີລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ

ວຽງຈັນ, ວັນທີ 10 ຕຸລາ 1998
 ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ
 ສະຫມານ ວິຍະເກດ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ.

ເລກທີ 105 ສປປ.

ລັດຖະດໍາລັດ

ຂອງປະທານປະເທດ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ກ່ຽວກັບການປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກະສິກໍາ

- ອີງຕາມລັດຖະທໍາມະນູນ ແຫ່ງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໝວດທີ V ມາດຕາ 53, ຂໍ້ 1;

- ອີງຕາມມະຕິຕົກລົງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ສະບັບເລກທີ 01-98/ສພຊ ລົງວັນທີ 10 ຕຸລາ 1998 ໃນກອງປະຊຸມເທື່ອທີ 2 ສະໄໝສາມັນຊຸດທີ IV ກ່ຽວກັບການຕົກລົງຮັບຮອງເອົາກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກະສິກໍາ.

- ອີງຕາມການສະເໜີຂອງຄະນະປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດ ສະບັບເລກທີ 13/ຄປຈ, ລົງວັນທີ 15 ຕຸລາ 1998.

ປະທານປະເທດ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ອອກລັດຖະດໍາລັດ:

ມາດຕາ 1: ປະກາດໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກະສິກໍາ.

ມາດຕາ 2: ລັດຖະດໍາລັດ ສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດ ນັບແຕ່ມີລົງລາຍເຊັນເປັນຕົ້ນໄປ

ວຽງຈັນ, ວັນທີ 06 ພະຈິກ 1998

ປະທານປະເທດ

ຄໍາໄຕ ສີພັນດອນ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ 01/98 ສພຊ
ວັນທີ 10/10/1998

**ກົດໝາຍ
ວ່າດ້ວຍກະສິກໍາ**

**ພາກທີ I
ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ**

ມາດຕາ 1. ຫນ້າທີ່ຂອງກົດໝາຍ

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍກະສິກໍາ ມີຫນ້າທີ່ກໍານົດຫລັກການ, ລະບຽບການ, ມາດຕະການຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວ ການຜະລິດກະສິກໍາ ຊຶ່ງເປັນພື້ນຖານເສດຖະກິດຂອງ ປະເທດຊາດ ລວມທັງການຄຸ້ມຄອງ, ການປົກປັກຮັກສາກິດຈະການ ແລະ ຜະລິດຕະຜົນກະສິກໍາ ແນໃສ່ຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມ ແລະ ຂະຫຍາຍການຜະລິດກະສິກໍາ ເພື່ອຮັບປະກັນການສະໜອງສະບຽງ ອາຫານ ແລະ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ, ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍອຸດສາຫະ ກໍາປຸງແຕ່ງກະສິກໍາ, ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດມີການຂະຫຍາຍຕົວ, ປະຊາຊົນຮັ່ງມີ, ປະເທດ ຊາດເຂັ້ມແຂງ ທັງຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ ກໍ່ຄວາມເສັຽຫາຍ ແລະ ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ມາດຕາ 2. ກະສິກໍາ

ກະສິກໍາແມ່ນການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ເພື່ອຕອບສະໜອງທາງດ້ານທັນຍາ ຫານ ແລະ ອາຫານໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ, ເປັນວັດຖຸດິບປ້ອນໂຮງງານອຸດສາຫະກໍາປຸງແຕ່ງ ລວມທັງເປັນສິນຄ້າ ຮັບໃຊ້ພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກຕ່າງປະເທດ.

ມາດຕາ 3. ການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກໍາ

ລັດຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນເສດຖະກິດ ທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໃຫ້ລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດກະສິກໍາຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ທັນສະໄຫມເທື່ອລະກ້າວ ເພື່ອເປັນສະບຽງອາຫານ, ເປັນສິນຄ້າ, ເປັນວັດຖຸດິບ ສະໜອງໃຫ້ໂຮງງານອຸດສາຫະກໍາປຸງແຕ່ງ ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ເພື່ອສົ່ງອອກ.

ມາດຕາ 4. ການປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຜູ້ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ
ລັດປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດ ຂອງຜູ້ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ ດ້ວຍການວາງລະບຽບ
ກົດໝາຍ, ຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ລະບຽບການ ພ້ອມທັງນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ນະໂຍບາຍສິນເຊື້ອ, ນະ
ໂຍບາຍຍົກເວັ້ນ ຫລື ຫລຸດຜ່ອນພາສີ, ອາກອນ, ຈຳກັດການນຳເຂົ້າສິນຄ້າກະສິກຳປະເພດຕ່າງໆ
ທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ຊຸກຍູ້ຕະຫລາດຈຳຫນ່າຍພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະ
ເທດ.

ມາດຕາ 5. ການປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນກະສິກຳ
ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ ບໍ່ມີສິດຖົມດິນ
ກະສິກຳ ແລະ ຊຸດເອົາດິນກະສິກຳດ້ວຍຮູບການ ແລະ ວິທີການໃດກໍຕາມທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ທີ່ດິນກະສິ
ກຳດັ່ງກ່າວປ່ຽນແປງຈາກສະພາບເດີມ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າ
ໄມ້.

ການປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນກະສິກຳ ຕ້ອງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 6 ຂອງ
ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທີ່ດິນ.

ມາດຕາ 6. ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ
ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ທຳການຜະລິດກະສິກຳ ລ້ວນແຕ່ມີພັນທະປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດ
ລ້ອມ. ຜູ້ຜະລິດກະສິກຳ ຕ້ອງມີວິທີການ ແລະ ມາດຕະການອັນເໝາະສົມ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາດິນ,
ນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ອາກາດ ແລະ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ 7. ການຮ່ວມມືສາກົນທາງດ້ານກະສິກຳ
ລັດສົ່ງເສີມ ການຮ່ວມມືກັບສາກົນ ທາງດ້ານກະສິກຳ ເພື່ອສ້າງເງື່ອນໄຂ ໃຫ້ກິດຈະການກະ
ສິກຳມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ທັນສະໄຫມເທື່ອລະກ້າວ.

ພາກທີ II
ກິດຈະການກະສິກຳ

ມາດຕາ 8. ກິດຈະການກະສິກຳ
ກິດຈະການກະສິກຳ ແມ່ນວຽກງານກ່ຽວກັບການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ.

ມາດຕາ 9. ປະເພດກິດຈະການກະສິກຳ

ກິດຈະການກະສິກຳ ຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ ປະເພດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ກິດຈະການກ່ຽວກັບທີ່ດິນກະສິກຳ, ຊົນລະປະທານ, ແນວພັນພືດ ແລະ ແນວ ພັນສັດ, ຜຸ່ນ ແລະ ອາຫານສັດ, ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ, ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກ ການກະເສດ, ສາງເກັບມ້ຽນ, ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳ, ຕະຫລາດກະສິກຳ, ການພົວພັນ ຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດທາງດ້ານກະສິກຳ.

ມາດຕາ 10. ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ

ຜູ້ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳມີສິດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມກົດໝາຍ;
- ເປັນເຈາກກຳມະສິດຕໍ່ຊັບສິນ ແລະ ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ;
- ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ແນະນຳທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຈາກຂະ ແຫນງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້;
- ໂອນ ແລະ ສືບທອດກິດຈະການກະສິກຳ.

ຜູ້ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳມີພັນທະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ;
- ບໍ່ສ້າງຄວາມເສັຽຫາຍແກ່ການຜະລິດຂອງຜູ້ອື່ນ ຫລື ແກ່ສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ທຳ ມະຊາດ;
- ລາຍງານການແຜ່ລະບາດພະຍຸສັດ;
- ປະຕິບັດສະພາວະຄວາມເປັນຈິງທີ່ຕ້ອງຍອມຮັບ;
- ປະຕິບັດມາດຕະການຄວາມປອດໄພທາງດ້ານວິຊາການ;
- ປະຕິບັດພັນທະພາສີອາກອນ ແລະ ພັນທະອື່ນໆ ກ່ຽວກັບກິດຈະການກະສິກຳ;
- ລາຍງານຜົນການດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳຕາມສັນຍາ;
- ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືແກ່ເຈາະຫນ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ.

**ຫມວດທີ 1
ທີ່ດິນກະສິກຳ**

ມາດຕາ 11. ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ

ລັດຈັດສັນ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ເຂົາໃນການຜະລິດ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າ ຫມາຍ, ຕາມທຳແຮງຂອງແຕ່ລະເຂດ ເພື່ອໃຫ້ແຕ່ລະຄອບຄົວ ມີທີ່ດິນທຳການຜະລິດ ຕາມຄວາມ ສາມາດດ້ານແຮງງານ ແລະ ທຶນຮອນຂອງຕົນ ດ້ວຍຮູບການມອບສິດນຳໃຊ້ ຫລື ໃຫ້ເຂົ້າຕາມລະ ບຽບກົດໝາຍ ໂດຍຖືເອົາການຍົກສະມັດຖະພາບຂອງດິນເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ຫັນໄປສູ່ການເຮັດກະ ເສດສຸມເທື່ອລະກ້າວ.

ລັດເອົາໃຈໃສ່ຈັດສັນທີ່ດິນໃຫ້ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ເພື່ອທຳການຜະລິດແບບຄົງທີ່ແນໃສ່
ຫລຸດຜ່ອນການ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ເທື່ອລະກ້າວ ແລະ ກ້າວໄປເຖິງການຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຢ່າງ
ສິ້ນເຊີງ.

ມາດຕາ 12. ປະເພດທີ່ດິນກະສິກຳ.

ທີ່ດິນກະສິກຳ ແບ່ງອອກເປັນ ສອງ ປະເພດ :

- ທີ່ດິນປູກຝັງ;
- ທີ່ດິນລ້ຽງສັດ.

ທີ່ດິນປູກຝັງ ແມ່ນທີ່ດິນທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກຝັງ ຊຶ່ງລວມມີ:

- ທີ່ດິນທີ່ມີຄວາມຮາບພຽງ;
- ທີ່ດິນເນີນ ຫລື ທີ່ດິນໂນນ.

ທີ່ດິນລ້ຽງສັດ ແມ່ນປະເພດທີ່ດິນປອກໂລ້ນ ຫລື ປ່າຫຍ້າປະເພດຕ່າງໆ ຊຶ່ງສາມາດ
ຫັນມາປູກພືດ ແລະປູກຫຍ້າ ສຳລັບລ້ຽງສັດ ຫລື ດິນທີ່ສາມາດເຮັດໜອງ ເພື່ອລ້ຽງສັດນຳ.

ມາດຕາ 13. ການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນກະສິກຳ.

ການຫັນປ່ຽນທີ່ດິນກະສິກຳປະເພດໜຶ່ງໄປສູ່ທີ່ດິນກະສິກຳອີກປະເພດໜຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບ
ອະນຸຍາດ ຈາກຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຕາມຂະໜາດເນື້ອທີ່ດິນທີ່ ຈະຫັນ.

ມາດຕາ 14. ການປັບປຸງ ທີ່ດິນກະສິກຳ.

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ທຳການຜະລິດກະສິກຳ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ປັບປຸງດິນ ໃຫ້ມີ
ຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ສາມາດນຳໃຊ້ ໄດ້ຢ່າງຍາວນານ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ໃນການປູກຝັງ ແລະ
ລ້ຽງສັດ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ຜຸ່ນຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຜຸ່ນຄອກ, ຜຸ່ນບົ່ມ, ຜຸ່ນຂຽວ, ຂີ້ເຈັງ, ປູນ, ຖ່ານຕົມ, ຫີນ
ກາວ.

ມາດຕາ 15. ເງື່ອນໄຂການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ.

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຈຸດປະສົງຢາກນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອທຳການຜະລິດກະສິກຳນັ້ນ
ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກລັດເສັງກ່ອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນວັກທີສອງ, ມາດຕາ 7 ຂອງກົດ
ຫມາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ.

ບຸກຄົນ ແລະການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້
ໃນວັກທີ່ໜຶ່ງເທິງນີ້ ຕ້ອງນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ ຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມເປາຫມາຍ, ມີປະສິດ
ທິຜົນ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດຫມາຍ.

ຖ້າວ່າຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳຫາກບໍ່ປະຕິບັດຕາມເງື່ອນໄຂ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາເທິງ ນີ້ພາຍໃນກຳນົດສາມປີແລ້ວ ກໍຈະຫມົດສິດໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 18 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ.

ຫມວດທີ 2 ຊົນລະປະທານ

ມາດຕາ 16. ຊົນລະປະທານ.

ຊົນລະປະທານແມ່ນການສະໜອງນ້ຳໃຫ້ແກ່ການຜະລິດກະສິກຳ ດ້ວຍວິທີການຕ່າງໆເຊັ່ນ: ການສ້າງອ່າງເກັບນ້ຳ, ການເຮັດຝາຍນ້ຳລນ, ການເຮັດປະຕູນ້ຳ, ການສູບນ້ຳ ແລະ ການສ້າງຄອງເໝືອງ.

ມາດຕາ 17. ການນຳໃຊ້ຊົນລະປະທານ.

ຍ້ອນການຜະລິດກະສິກຳ ຂອງປະເທດເຮົາຍັງຂຶ້ນກັບທຳມະຊາດ ແລະ ຍັງມີໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມຂົ່ມຂູ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຜະລິດມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ກ້າວຂຶ້ນສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້ານັ້ນ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ກໍ່ສ້າງຊົນລະປະທານ ເພື່ອຮັບໃຊ້ການຜະລິດກະສິກຳ.

ການນຳໃຊ້ຊົນລະປະທານ ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ ຕ້ອງໃຫ້ຖືກຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນ້ຳ ແລະ ຊັບ ພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ.

ມາດຕາ 18. ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊົນລະປະທານ.

ກົດຈະການຊົນລະປະທານປະກອບດ້ວຍ ສາມຂະໜາດ:

- ຊົນລະປະທານຂະໜາດນ້ອຍ;
- ຊົນລະປະທານຂະໜາດກາງ;
- ຊົນລະປະທານຂະໜາດໃຫຍ່.

ຊົນລະປະທານຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນຊົນລະປະທານ ຊຶ່ງກວມເນື້ອທີ່ການຜະລິດຕໍ່ກວ່າ ຫນຶ່ງຮ້ອຍເຮັກຕາ;

ຊົນລະປະທານຂະໜາດກາງ ແມ່ນຊົນລະປະທານຊຶ່ງກວມເນື້ອທີ່ການຜະລິດແຕ່ ຫນຶ່ງຮ້ອຍ ຫາ ຫ້າຮ້ອຍເຮັກຕາ;

ຊົນລະປະທານຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນຊົນລະປະທານຊຶ່ງກວມເນື້ອທີ່ການຜະລິດສູງກວ່າຫ້າຮ້ອຍເຮັກຕາ ຂຶ້ນໄປ.

ຊົນລະປະທານຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນຄອບຄົວ, ກຸ່ມ ຫລື ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ນ້ຳເປັນຜູ້ລົງທຶນກໍ່ສ້າງ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້. ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນລັດກໍຈະຊຸກຍູ້, ປະກອບສ່ວນໃນການກໍ່ສ້າງຊົນລະປະທານຂະໜາດນ້ອຍ.

ຊົນລະປະທານຂະໜາດກາງແມ່ນລວມໝູ່ ຫລື ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ນຳເປັນຜູ້ລົງທຶນກໍ່ສ້າງ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ເອງ. ສຳລັບຊົນລະປະທານຂະໜາດກາງ ທີ່ມີເຕັກນິກ ສັບສິນ ແລະ ຮຽກຮ້ອງທຶນຮອນສູງນັ້ນ ແມ່ນລັດກັບປະຊາຊົນ ຮ່ວມທຶນກັນ ກໍ່ສ້າງແລ້ວມອບກຳມະສິດໃຫ້ປະຊາຊົນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ເອງ.

ຊົນລະປະທານຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນລັດກັບປະຊາຊົນຮ່ວມທຶນກັນກໍ່ສ້າງ. ໃນກໍລະນີທີ່ການຄຸ້ມຄອງຊົນລະປະທານດັ່ງກ່າວຫາກບໍ່ມີເຕັກນິກສັບສິນນັ້ນ ແມ່ນມອບກຳມະສິດໃຫ້ປະຊາຊົນຄຸ້ມຄອງ. ຖ້າວ່າການຄຸ້ມຄອງຊົນລະປະທານດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຫາກມີເຕັກນິກສັບສິນລັດຈະເຂາຮ່ວມ ໃນການຄຸ້ມຄອງຊົນລະປະທານດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 19. ອ່າງເກັບນ້ຳ

ອ່າງເກັບນ້ຳ ແມ່ນລະບົບເກັບກັກນ້ຳດ້ວຍການຂຸດສະ, ການຕັ້ງນ້ຳຫ້ວຍ, ນ້ຳເຊ ເພື່ອໃຫ້ມີນ້ຳພຽງພໍ ແລະ ແຮໄວ້ ແນໃສ່ຮັບປະກັນການຜະລິດກະສິກຳ, ການໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ, ການຄົງຕົວຂອງສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດແລະ ສັງຄົມ.

ມາດຕາ 20. ຝາຍນ້ຳລນ

ຝາຍນ້ຳລນ ແມ່ນການຕັ້ງສາຍນ້ຳເຊັ່ນ: ນ້ຳຫ້ວຍ, ນ້ຳເຊ ເພື່ອຍົກລະດັບນ້ຳ ໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ແລ້ວນຳເອົານ້ຳເຂາສູ່ເນື້ອທີ່ການຜະລິດກະສິກຳ.

ມາດຕາ 21. ການສູບນ້ຳ

ການສູບນ້ຳ ແມ່ນການນຳເອົານ້ຳ ຈາກໜ້າດິນ ຫຼື ໃຕ້ດິນ ເພື່ອມາຮັບໃຊ້ການຜະລິດກະສິກຳດ້ວຍອຸປະກອນປະຖົມປະຖານ ຫລື ອຸປະກອນທັນສະໄຫມເຊັ່ນ: ຈັກສູບນ້ຳ, ກົງພັດ.

ມາດຕາ 22. ສະພາວະຄວາມເປັນຈິງທີ່ຕ້ອງຍອມຮັບຕາມທຳມະຊາດ

ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນລຸ່ມ ຕ້ອງຍອມຮັບການໄຫລເປັນປົກກະຕິຂອງນ້ຳຕາມທຳມະຊາດ ຈາກທີ່ດິນຕອນເທິງລົງສູ່ ຫລື ຜ່ານທີ່ດິນຂອງຕົນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນລຸ່ມຫາກໄດ້ກັກຕັ້ງນ້ຳຊຶ່ງໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຽຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນເທິງແລ້ວ ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນລຸ່ມດັ່ງກ່າວນັ້ນ ກໍຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຽຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນເທິງບໍ່ມີສິດກົດກັນການໄຫລເປັນປົກກະຕິຂອງນ້ຳຕາມທຳມະຊາດ ລົງສູ່ທີ່ດິນຕອນ ລຸ່ມ ຊຶ່ງຈະສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ນ້ຳຢູ່ໃນທີ່ດິນຕອນລຸ່ມນັ້ນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ມີການກົດກັນ ຊຶ່ງໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັຽຫາຍແກ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ນ້ຳຢູ່ທີ່ດິນຕອນລຸ່ມແລ້ວຜູ້ຄອບຄອງທີ່ດິນຕອນເທິງຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບໃຊ້ແທນຄ່າເສັຽຫາຍຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 23. ສະພາວະຄວາມເປັນຈິງທີ່ຕ້ອງຍອມຮັບຕາມກົດໝາຍ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີທີ່ດິນກະສິກຳຢູ່ທາງກາງ ຫລື ຢູ່ສ່ວນທີ່ດິນຂອງຜູ້ອື່ນ ຫາກບໍ່ມີ ເສັ້ນທາງອອກ, ບໍ່ມີຄອງນໍ້າຊົນລະປະທານ ຫລື ໄຟຟ້າຜ່ານເຂົ້າໄປຮັບໃຊ້ການຜະລິດຂອງຕົນນັ້ນ ມີສິດຮ້ອງຂໍສ້າງເສັ້ນທາງ, ຄອງ ຊົນລະປະທານ ຫລື ສາຍເນັ່ງໄຟຟ້າ ຜ່ານທີ່ດິນຂອງຜູ້ອື່ນ ທີ່ຢູ່ ອ້ອມຂ້າງ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ແລະຜູ້ຖືກຮ້ອງ ຂໍນັ້ນ ຕ້ອງອະນຸຍາດໃຫ້ຜ່ານ ຕາມການຮ້ອງຂໍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 35 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍນໍ້າ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າ, ມາດຕາ 61 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທີ່ດິນ ແລະມາດຕາ 28 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍໄຟຟ້າ.

ຖ້າການສ້າງເສັ້ນທາງ, ຄອງຊົນລະປະທານ ຫລື ເນັ່ງສາຍໄຟຟ້າຜ່ານທີ່ດິນຂອງບຸກຄົນອື່ນ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັງຫາຍໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຜ່ານນັ້ນ ຜູ້ໄດ້ຮັບສິດ ໃນການຜ່ານ ເຂົ້າໄປ ຫາເນື້ອທີ່ດິນກະສິກຳຂອງຕົນ ຕ້ອງໃຊ້ແທນຄ່າເສັງຫາຍ ຕາມກົດໝາຍ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ໃຫ້ທາງຜ່ານຫາກໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດນຳແລ້ວ ກໍບໍ່ໃຫ້ຮຽກຮ້ອງຄ່າເສັງຫາຍ ເວັ້ນເສັງແຕ່ການໃຫ້ທາງຜ່ານນັ້ນ ຫາກໄດ້ກໍ່ຄວາມເສັງຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ກ່ຽວຫຼາຍກວ່າຜົນປະໂຫຍດທີ່ ໄດ້ຮັບ.

**ຫມວດທີ 3
ແນວພັນພືດແລະແນວພັນສັດ**

ມາດຕາ 24. ແນວພັນພືດ

ແນວພັນພືດແມ່ນແນວພັນຂອງ ພືດລມລຸກ ຫລື ພືດຍືນຕນ ຊຶ່ງອາດຈະແມ່ນແນວພັນ ບໍລິສຸດ, ແນວພັນປະສົມຫລືແນວພັນພື້ນເມືອງ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການປັບປຸງ, ພັດທະນາ, ຂະຫຍາຍ ຫລື ສ້າງ ເປັນແນວພັນໃຫມ່ທີ່ມີປະສິດທິພາບສູງ ຕາມຂະບວນການທາງດ້ານວິທະຍາສາດເຕັກນິກ ໂດຍໄດ້ຜ່ານການຮັບຮອງ ແລະອະນຸຍາດ ໃຫ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ຈາກກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.

ມາດຕາ 25. ແນວພັນສັດ

ແນວພັນສັດ ແມ່ນແນວພັນຂອງສັດປະເພດຕ່າງໆ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍແນວພັນບໍລິສຸດ, ແນວ ພັນປະສົມ ແລະ ແນວພັນພື້ນເມືອງ ລວມທັງສັດບົກ ແລະ ສັດນ້ຳ ທີ່ມີການຈະເລີນເຕີບໃຫຍ່ໄວ, ສາມາດຕອບສະຫນອງຜົນຜະລິດໄດ້ຫລາຍ, ມີຄຸນນະພາບດີ ແລະ ແມ່ນສາຍພັນ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການ ຄັດເລືອກ, ປັບປຸງ, ຂະຫຍາຍ ຫລືສ້າງເປັນແນວພັນໃຫມ່ ຕາມຂະບວນການທາງດ້ານວິທະຍາ ສາດເຕັກນິກ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການຮັບຮອງ ແລະອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດຈາກກະຊວງກະ ສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້.

ມາດຕາ 26. ການນຳໃຊ້ແນວພັນ

ລັດຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນ ຜະລິດ ແລະນຳໃຊ້ ແນວພັນພືດ ແລະແນວພັນສັດ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ດີ ແລະ ເຫມາະສົມ ກັບຈຸດພິເສດແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ ຂອງປະເທດ ເພື່ອໃຫ້ການຜະລິດມີປະສິດທິຜົນ ສູງ.

ການນຳແນວພັນພືດ ຫລືແນວພັນສັດເຂົ້າມາພາຍໃນປະເທດ ຫລືສົ່ງອອກຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຂະແໜງກະສິກຳ ແລະປ່າໄມ້.

ຫມວດທີ 4

ຝຸ່ນ ແລະອາຫານສັດ

ມາດຕາ 27. ຝຸ່ນ

ຝຸ່ນ ແມ່ນວັດສະດຸ ຊຶ່ງມີສ່ວນປະສົມຂອງທາດອິນຊີ ແລະທາດເຄມີຕ່າງ ໆ ທີ່ເປັນທາດອາ ຫານຈຳເປັນສຳລັບພືດ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ພືດໃຫຍ່ໄວ ແລະ ມີຄຸນນະພາບດີ ລວມທັງປັບປຸງດິນປູກຝັງ ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນ.

ມາດຕາ 28. ປະເພດຝຸ່ນ

ຝຸ່ນທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ ໃນສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາ ຊົນລາວ ມີ ສອງປະເພດຄື: ຝຸ່ນວິທະຍາສາດ ແລະ ຝຸ່ນອົງຄະທາດ.

ຝຸ່ນວິທະຍາສາດ ແມ່ນຝຸ່ນທີ່ປະກອບດ້ວຍສານເຄມີປະເພດດຽວ ຫລື ປະເພດປະສົມ ຊຶ່ງເປັນອາຫານໂດຍກົງຂອງພືດເຊັ່ນ: ຝຸ່ນອາສິດ, ຝຸ່ນຝືດສະພໍ, ຝຸ່ນໂປຕັດຊຽມ ແລະ ອື່ນໆ.

ຝຸ່ນອົງຄະທາດແມ່ນຝຸ່ນທີ່ປະກອບດ້ວຍການສະສົມທາດຕ່າງໆ ຈາກການສະຫຼາຍຕົວຂອງ ເສດເຫຼືອຊາກພືດ, ຊາກສັດ ແລະໂລຫະທາດຫລາຍຊະນິດ ຊຶ່ງເປັນອາຫານທາງອ້ອມຂອງພືດ ລວມທັງຊ່ວຍປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງດິນ ເຊັ່ນ: ຝຸ່ນບົ່ມ, ຝຸ່ນມູນສັດ ແລະ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ 29. ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນ

ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນທຸກຊະນິດ ຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ລະບຽບການນຳໃຊ້ຝຸ່ນ ຢ່າງເຄັ່ງ ຄັດເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ໃຫ້ຖືກຕາມຈຸດປະສົງ, ປະເພດ ແລະປະລິມານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນ ມີ ປະສິດທິພາບ, ຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ.

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ວາງລະບຽບກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຝຸ່ນ ແລະ ກຳນົດປະ ເພດຂອງຝຸ່ນທີ່ເປັນອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງທີ່ຫ້າມນຳໃຊ້. ພ້ອມກັນນີ້ ກໍຕ້ອງຊ່ວຍເຫລືອຝຶກອົບຮົມ, ຊຸກຍູ້ ໃຫ້ຊາວກະສິກອນ ໄດ້ນຳ ໃຊ້ຝຸ່ນອົງຄະທາດເປັນຕົ້ນຕໍ ແລະ ນຳໃຊ້ຝຸ່ນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມວິທີ ການ, ມາດຕະຖານເຕັກນິກ ແລະ ຫັນກັບລະດູການຜະລິດ.

ມາດຕາ 30. ອາຫານສັດ

ອາຫານສັດແມ່ນວັດສະດຸ ທີ່ນຳມາລ້ຽງສັດ ຊຶ່ງໄດ້ມາຈາກທຳມະຊາດ, ການຜະລິດ ຫລື ການປຸງແຕ່ງຈາກຜະລິດຕະຜົນກະສິກຳ ແລະ ທາດອື່ນໆ ທີ່ມີຄຸນນະພາບທາງດ້ານໂພຊະນາການ.

ອາຫານສັດປະກອບດ້ວຍ ສາມປະເພດຄື:

- ອາຫານສີດເຊັ່ນ: ຫຍ້າຂຽວ, ເມັດພືດ;
- ອາຫານປຸງແຕ່ງເບື້ອງຕົ້ນເຊັ່ນ: ຮຳ, ເພືອງ, ຫຍ້າບົ່ມ, ຫຍ້າແຫ້ງ;
- ອາຫານສຳເລັດຮູບເຊັ່ນ: ອາຫານປຸງແຕ່ງຂຶ້ນຕາມສູດໂພຊະນາການ ສຳລັບແຕ່ລະປະເພດສັດ

ມາດຕາ 31. ການຄຸ້ມຄອງຝຸ່ນ ແລະ ອາຫານສັດ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ກຳນົດລະບຽບການ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງຝຸ່ນວິທະຍາສາດ, ຝຸ່ນອົງຄະທາດ ແລະ ອາຫານສັດ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ: ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ, ການຄ້າ, ການເງິນ, ທະນາຄານ, ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອກຳນົດປະເພດ, ຄຸນນະພາບຂອງຝຸ່ນ, ຄຸ້ມຄອງການນຳເຂົ້າ, ການຂົນສົ່ງ, ການຈຳຫນ່າຍ, ການເກັບຮັກສາ, ການຫຸ້ມຫໍ່ ແລະ ກິດຈະການອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບຝຸ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຝຸ່ນທຸກຊະນິດ ມີສ່ວນປະສົມຖືກຕ້ອງຕາມສູດ, ມີຄຸນນະພາບດີ ພ້ອມທັງຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການຜະລິດຝຸ່ນ ແລະ ອາຫານສັດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ.

ຫມວດທີ 5

ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ

ມາດຕາ 32. ຢາປາບສັດຕູພືດ

ຢາປາບສັດຕູພືດ ແມ່ນສານທີ່ມີປະຕິກິລິຍາທາງເຄມີ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປ້ອງກັນ, ກຳຈັດສັດຕູພືດ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສັຽຫາຍແກ່ການປູກຝັງ ລວມທັງສານເຄມີທີ່ນຳໃຊ້ໃນການເກັບມ້ຽນ, ຮັກສາ ແລະ ການຂົນສົ່ງ.

ຢາປາບສັດຕູພືດໄດ້ມາຈາກການປະສົມທາດເຄມີຕ່າງໆ ຊຶ່ງປຸງແຕ່ງຈາກໂຮງງານ ຫລື ສະກັດຈາກພືດໂດຍກົງ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າຢາປາບສັດຕູພືດພື້ນເມືອງ.

ມາດຕາ 33. ຢາປົວສັດ

ຢາປົວສັດ ແມ່ນສານທີ່ມີປະຕິກິລິຍາທາງເຄມີ, ປະກອບດ້ວຍສ່ວນປະສົມຂອງທາດເຄມີ ຫລື ສະກັດໂດຍກົງຈາກພືດ ຫລື ສັດ ຊຶ່ງມີຄຸນລັກສະນະເປັນຢາ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ປົວພະຍາດຂອງສັດລ້ຽງທຸກຊະນິດ.

ມາດຕາ 34. ການນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ

ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ຢາປາບສັດຕູພືດ ຫລືຢາປົວສັດ ຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຕາມຈຸດປະສົງ ແລະ ລະບຽບການນຳໃຊ້ຢ່າງເຄັ່ງຄັດ ລວມທັງການເກັບມ້ຽນຮັກສາ ຢາດັ່ງກ່າວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ ຢາປາບສັດຕູພືດ ຫລື ຢາປົວສັດ ມີປະສິດທິພາບ ທັງຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະ ພາບຂອງຄົນ ແລະ ສັດ.

ມາດຕາ 35. ການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ກຳນົດລະບຽບການກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງຢາປາບສັດ ຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ: ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະ ກຳ, ກະຊວງການຄ້າ, ກະຊວງການເງິນ ເພື່ອກຳນົດປະເພດ, ຄຸນນະພາບຂອງຢາທີ່ເປັນອັນຕະ ລາຍ ແລະປະເພດທຳມນຳໃຊ້, ຄຸ້ມຄອງການນຳເຂົ້າ, ການຂົນສົ່ງ, ການຈຳຫນ່າຍ, ການເກັບຮັກ ສາ ແລະກິດຈະການອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຢາປາບສັດຕູພືດ ຫລື ຢາປົວສັດ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ປະ ເພດຢາຕ່າງໆ ດັ່ງກ່າວມີສ່ວນປະສົມຖືກຕ້ອງຕາມສູດ, ຕາມມາດຕະຖານເຕັກນິກ ແລະ ມີຄຸນນະ ພາບດີ.

ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດທຸກປະເພດ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ ແລະ ຈຳ ຫນ່າຍນັ້ນ ຕ້ອງຕິດສະຫລາກຢ່າງຈະແຈ້ງ, ເຫັນໄດ້ງ່າຍ ແລະ ສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ ຊຶ່ງຈະຕ້ອງປິ່ງ ບອກຄຸນລັກສະນະ, ຊະນິດສານເຄມີ, ວິທີ ແລະ ກຳນົດເວລາການນຳໃຊ້ ຢ່າງລະອຽດ, ຄວາມ ເປັນອັນຕະລາຍ ພ້ອມທັງແນະນຳວິທີແກ້ພິດໃນເບື້ອງຕົ້ນ.

ຫມວດທີ 6

ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດ

ມາດຕາ36. ເຄື່ອງມືແລະພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດ

ເຄື່ອງມື ແລະພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດ ແມ່ນເຄື່ອງມື ແລະພາຫະນະກົນຈັກທີ່ນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນການປູກ ຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ ຊຶ່ງລວມມີ:

- ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກທີ່ຮັບໃຊ້ການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ດິນປູກຝັງ ຫລື ລ້ຽງສັດ, ການ ດັດແປງຫນ້າດິນ, ການໄຖ, ຄາດ, ປັກດຳ, ເສັງຫຍ້າ, ໃສ່ຝຸ່ນ, ປ້ອງກັນຫລືປາບສັດຕູພືດ, ເກັບກູ່ວ, ຟາດ, ເກັບຮັກສາ, ສີ, ບົດ ແລະ ຂົນສົ່ງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍເຄື່ອງມືງ່າຍດາຍ, ປະຖົມປະຖານເຊັ່ນ: ຈີກ, ສຽມ, ຊວ້ານ, ກວຽນ ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກທີ່ນສະໄຫມເຊັ່ນ : ລົດດູດ, ລົດໄຖ, ຈັກຟາດເຂົ້າ;
- ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກປ້ອງກັນ, ຮັກສາ, ລ້ຽງ ແລະປົນປົວສັດ;
- ເຄື່ອງມືຕົບແຕ່ງ, ຄັດເລືອກ ຜົນຜະລິດ ກະສິກຳ, ແຊ່ເຢັນ ແລະ ອື່ນໆ.

ມາດຕາ 37. ການຜະລິດເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກິນຈັກການກະເສດ

ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ ເປັນຜູ້ກຳນົດລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະຖານເຕັກນິກ ໃນການນຳເຂົ້າ ຫລື ຜະລິດບັນດາເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກິນຈັກການກະເສດ ໂດຍ ປະສານສົມທົບກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

**ຫມວດທີ 7
ສາງເກັບມ້ຽນ**

ມາດຕາ 38. ສາງເກັບມ້ຽນ

ສາງເກັບມ້ຽນແມ່ນອາຄານ, ສະຖານທີ່ ສຳລັບເກັບມ້ຽນຜົນຜະລິດກະສິກຳ, ຝຸ່ນ ແລະ ອາຫານສັດ, ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ, ຮັກສາຄຸນນະພາບໃຫ້ຍາວນານ ຊຶ່ງລວມມີ: ເລາເຂາ, ສາງເກັບມ້ຽນເມັດພືດ, ແນວພັນ, ຝຸ່ນ, ອາຫານສັດ, ສາງເຢັນສຳລັບເກັບມ້ຽນຜັກ, ໝາກໄມ້, ຊີ້ນສັດ, ນົມສັດ ແລະ ສາງສະເພາະເພື່ອເກັບມ້ຽນ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ.

ມາດຕາ 39. ການສ້າງສາງເກັບມ້ຽນ

ການສ້າງສາງເກັບມ້ຽນຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະຖານເຕັກນິກ ທີ່ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ວາງອອກ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍຕ້ອງໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມ ລະບຽບຂອງຜັງເມືອງ.

**ຫມວດທີ 8
ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳ**

ມາດຕາ 40. ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳ

ການປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳ ແມ່ນການນຳເອົາຫມາກຜົນທີ່ໄດ້ມາຈາກ ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ມາປຸງແຕ່ງໃຫ້ເປັນຜະລິດຕະພັນເຄິ່ງສຳເລັດຮູບ ແລະ ສຳເລັດຮູບເຊັ່ນ: ການດອງ, ການຕາກແຫ້ງ, ການເຮັດອາຫານສຳເລັດຮູບ, ການເຮັດເຄື່ອງກະປ໋ອງ, ການສະກັດນ້ຳມັນພືດ, ການຜະລິດເປັນເຄື່ອງໃຊ້ສອຍ ແລະ ອື່ນ ໆ.

ມາດຕາ 41. ການສ້າງໂຮງຫັດຖະກຳ ແລະ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳ

ການສ້າງໂຮງຫັດຖະກຳ ແລະ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກຳ ຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ຖືກຕາມລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະຖານເຕັກນິກ ທີ່ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ ແລະ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກວາງອອກ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບຂອງຜັງເມືອງ.

ຫມວດທີ 9
ຕະຫລາດກະສິກຳ

ມາດຕາ 42. ຕະຫລາດກະສິກຳ

ຕະຫລາດກະສິກຳ ແມ່ນບ່ອນຊື້ຂາຍຜົນຜະລິດກະສິກຳ ລະຫວ່າງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ ລວມທັງການ ນຳເອົາຜົນຜະລິດກະສິກຳອອກສູ່ຂອດຈໍລະຈອນທົ່ວໄປ. ຕະຫລາດກະສິກຳມີຄວາມ ສຳຄັນຕໍ່ການຊຸກຍູ້ ຂະບວນການຜະລິດກະສິກຳຢູ່ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ແນໃສ່ຕອບສະຫນອງສະບຽງອາຫານ ຢ່າງ ພຽງພໍ ແລະ ເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກ.

ມາດຕາ 43. ການສ້າງຕະຫລາດກະສິກຳ

ຕະຫລາດກະສິກຳຕ້ອງສ້າງຂຶ້ນຢ່າງກ້ວາງຂວາງດ້ວຍ ຫລາຍຮູບການ, ຫລາຍລະດັບທັງຢູ່ ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອເປັນບ່ອນຈຳຫນ່າຍ ຜົນຜະລິດກະສິກຳ, ສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນ ແລະ ບໍລິສັດ ຜູກພັນຊື້- ຂາຍ ກັບຊາວກະສິກອນໂດຍກົງ, ສ້າງຕັ້ງບໍລິສັດສົ່ງອອກ ຜະລິດຕະຜົນກະ ສິກຳ.

ຫມວດທີ 10

ການພົວພັນຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດທາງດ້ານກະສິກຳ

ມາດຕາ 44. ການພົວພັນຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດ ທາງດ້ານເຕັກນິກ

ລັດເປັດກວ້າງການຮ່ວມມືກັບສາກົນທາງດ້ານກະສິກຳ ເພື່ອແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ວິຊາການ, ການຄຸ້ມຄອງ, ນຳໃຊ້ວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ທັນສະໄຫມ ເພື່ອມາພັດທະນາກິດຈະການກະ ສິກຳຂອງປະເທດເຮົາໃຫ້ ມີການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ມີປະສິດທິພາບສູງ.

ມາດຕາ 45. ການພົວພັນຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ຍາດແຍ່ງທຶນຮອນຈາກຕ່າງປະເທດ ເພື່ອ ມາເສີມຂະຫຍາຍການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ລວມທັງການດຶງດູດການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນ ກິດຈະການກະສິກຳ.

ພາກທີ III

ການລົງທຶນໃສ່ກິດຈະການກະສິກຳ

ມາດຕາ 46. ການລົງທຶນໃສ່ກິດຈະການກະສິກຳ.

ການລົງທຶນໃສ່ກິດຈະການກະສິກຳ ແມ່ນການລົງທຶນໃສ່ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ເພື່ອທຳການຜະລິດ ຫລືດຳເນີນທຸລະກິດກ່ຽວກັບກະສິກຳ.

ມາດຕາ 47. ຮູບການລົງທຶນ

ຮູບການລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດ ກະສິກຳປະກອບມີ :

- ການລົງທຶນ ຂອງຫົວໜ່ວຍຄອບຄົວ;
- ການລົງທຶນແບບຮ່ວມມືຂອງປະຊາຊົນ;
- ການລົງທຶນ ຂອງເອກະຊົນ;
- ການລົງທຶນຂອງລັດແຕ່ຝ່າຍດຽວ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີພາກສ່ວນເສດຖະກິດອື່ນມາລົງທຶນ ແຕ່ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ຜັດມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນສຳລັບຜົນປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນບັນດາຜູ້;
- ການລົງທຶນຂອງລັດ ກັບເອກະຊົນພາຍໃນປະເທດ ຫລື ຕ່າງປະເທດ;
- ການລົງທຶນ ຂອງເອກະຊົນພາຍໃນ ກັບຕ່າງປະເທດ;
- ການລົງທຶນ ຂອງຕ່າງປະເທດແຕ່ຝ່າຍດຽວ.

ການລົງທຶນ ໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ ແບ່ງອອກເປັນສາມ ຂະໜາດ:

- ການຜະລິດ ແລະ ທຸລະກິດ ກະສິກຳ ຂະໜາດນ້ອຍ;
- ການຜະລິດ ແລະ ທຸລະກິດ ກະສິກຳ ຂະໜາດກາງ;
- ທຸລະກິດ ກະສິກຳ ຂະໜາດໃຫຍ່.

ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ກຳນົດຂະໜາດການຜະລິດ ແລະ ທຸລະກິດກະສິກຳ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ສົ່ງເສີມການລົງທຶນ.

ພາກທີ IV

ການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳ

ມາດຕາ 48. ຈຸດປະສົງ

ການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳ ມີຈຸດປະສົງ ແນໃສ່ໃຫ້ຜະລິດຕະຜົນກະສິກຳຮັບປະກັນທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ເພື່ອຕອບສະໜອງ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງສັງຄົມ, ມີສ່ວນແຮໄວ້ ແລະເພື່ອຂາຍເປັນສິນຄ້າ.

ມາດຕາ 49. ເນື້ອໃນຂອງການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳ

ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ການຜະລິດກະສິກຳ ມີປະສິດທິຜົນສູງນັ້ນ ການສົ່ງເສີມການຜະລິດກະສິກຳຕ້ອງດຳເນີນຢ່າງຄົບຊຸດ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ :

- ທຶນ ແລະ ກອງທຶນສົ່ງເສີມ;
- ແນວພັນພືດ ແລະ ແນວພັນສັດ;

- ຜູ້ນ ແລະ ອາຫານສັດ;
- ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ;
- ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດ;
- ຊົນລະປະທານ;
- ວິຊາການ;
- ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງດ້ານກະສິກໍາ;
- ສູນຄນຄວ້າ ແລະ ສະຖານີທົດລອງ;
- ການຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນ;
- ສາງ, ໂຮງອົບ ແລະ ຫ້ອງເຢັນ;
- ການປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະຜົນກະສິກໍາ;
- ທະນາຄານເມັດພືດ ແລະ ທະນາຄານສັດ;
- ການຕະຫລາດ;
- ລາຄາ;
- ການປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວກະສິກອນ.

ມາດຕາ 50. ທຶນ ແລະ ກອງທຶນສົ່ງເສີມ

ທຶນ ແລະ ກອງທຶນສົ່ງເສີມ ແມ່ນພາຫະນະທາງດ້ານການເງິນ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກໍາ. ລັດຈະສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນກູ້ຢືມທຶນ ມາທຳການຜະລິດກະສິກໍາ ເປັນແຕ່ລະໄລຍະຄື: ໄລຍະສັ້ນ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວດ້ວຍດອກເບ້ຍທີ່ມີລັກສະນະສົ່ງເສີມ ພ້ອມທັງດຶງດູດການຊ່ວຍເຫລືອຂອງຕ່າງປະເທດ ເພື່ອມາຊຸກຍູ້ການຜະລິດກະສິກໍາ.

ໃນກໍລະນີ ທີ່ເກີດໄພທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນໍ້າຖ້ວມ, ພະຍຸສັດ, ພະຍາດບາງແມງ ຫລື ອື່ນໆ ທີ່ສ້າງຄວາມເສັຽຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງ ໃຫ້ແກ່ການຜະລິດກະສິກໍານັ້ນ ລັດຈະມີນະໂຍບາຍຜ່ອນຜັນການທົດແທນຕົນທຶນ ແລະ ດອກເບ້ຍທີ່ໄດ້ກູ້ຢືມຈາກລັດໃຫ້ແກ່ ຊາວກະສິກອນຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ.

ລັດສ້າງຕັ້ງກອງທຶນສົ່ງເສີມກະສິກໍາ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະລິດກະສິກໍາໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ.

ກອງທຶນສົ່ງເສີມກະສິກໍາໄດ້ມາຈາກ:

- ທຶນປະກອບຂອງລັດ;
- ທຶນປະກອບຂອງປະຊາຊົນ;
- ທຶນຊ່ວຍເຫລືອຈາກສາກົນ.

ມາດຕາ 51. ແນວພັນພືດ ແລະ ແນວພັນສັດ

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບຄນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຊອກຫາແນວພັນພືດ, ແນວພັນສັດຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຈາກຕ່າງປະເທດ ທີ່ດີ ແລະ ເໝາະສົມ ກັບສະພາບດິນຟ້າອາ

ກາດຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເພື່ອໃຫ້ການຜະລິດກະສິກໍາ ມີປະສິດທິພາບສູງ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ອຳນາດການ ປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

ມາດຕາ 52. ຝຸ່ນ ແລະ ອາຫານສັດ

ລັດສິ່ງເສີມການສະໜອງຝຸ່ນແກ່ຊາວກະສິກອນຢ່າງກ້ວາງຂວາງ ແລະ ຫັນກັບລະດູການ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ການຜະລິດ ກະສິກໍາ ມີປະສິດທິຜົນສູງທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ ໂດຍຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການຜະລິດຝຸ່ນອົງຄະທາດ ແລະ ຝຸ່ນວິທະຍາສາດ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນກໍສາມາດນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດໄດ້ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ລັດສິ່ງເສີມໃຫ້ມີການຕອບສະໜອງດ້ານອາຫານສັດ ໃຫ້ແກ່ສັດລ້ຽງຂອງຄອບຄົວ ແລະ ສັດລ້ຽງເປັນທຸລະກິດ ດ້ວຍການຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊອກຫາແນວພັນພືດທີ່ດີແກ່ການລ້ຽງສັດຈາກ ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ຜະລິດວັດຖຸດິບປ້ອນໂຮງງານອາຫານສັດ ລວມທັງການກໍ່ສ້າງໂຮງງານປຸງແຕ່ງອາຫານສັດ.

ໃນກໍລະນີທີ່ການຜະລິດອາຫານສັດ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດຫາກບໍ່ພຽງພໍ ກໍອະນຸຍາດໃຫ້ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດໄດ້ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 53. ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ

ເພື່ອຕອບສະໜອງຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດໃຫ້ພຽງພໍ ແລະ ຫັນເວລານັ້ນ ລັດສິ່ງເສີມການຜະລິດ ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ອະນຸຍາດໃຫ້ນຳເຂົ້າ ດັ່ງກ່າວເຂົ້າມາຈາກຕ່າງປະເທດ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ.

ມາດຕາ 54. ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດ

ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດ ແມ່ນພາຫະນະທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນໃນການຍົກປະສິດທິພາບ ຂອງການຜະລິດກະສິກໍາ. ລັດສິ່ງເສີມໃຫ້ທຳການຜະລິດ ເຄື່ອງມື ແລະ ພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຫັນສະໄຫມ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ ກໍອະນຸຍາດ ໃຫ້ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ໃຫ້ພຽງພໍ ແລະ ຫັນເວລາ. ນອກຈາກນີ້ ລັດຍັງສິ່ງເສີມໃຫ້ມີການຈັດຕັ້ງກອງກົນຈັກການກະເສດໃນເຂດຕ່າງໆເປັນຕົວ ໃນເຂດຈຸດສຸມກະສິກໍາ.

ມາດຕາ 55. ຊົນລະປະທານ

ເພື່ອໃຫ້ການຜະລິດ ກະສິກໍາສາມາດດຳເນີນໄດ້ຫລາຍລະດູການ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ລັດສິ່ງເສີມໃຫ້ມີການພັດທະນາຊົນລະປະທານດ້ວຍຫລາຍລະດັບ, ຫລາຍຂະໜາດ, ຢ່າງກ້ວາງ

ຂວາງເປັນຕົ້ນການຂຸດສະ, ການສ້າງອ່າງເກັບນ້ຳ, ການຜະລິດ ແລະ ການນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ຈັກສູບນ້ຳຢ່າງພຽງພໍ ຕາມລະບຽບກົດໝາຍ.

ອຳນາດການປົກຄອງ ມີໜ້າທີ່ຊຸກຍູ້, ປຸກລະດົມການ ສ້າງຊືນລະປະທານດ້ວຍທຶນຂອງ ບຸກຄົນ, ລວມໝູ່, ລັດຮ່ວມທຶນກັບປະຊາຊົນ ຫລືລັດເປັນຜູ້ລົງທຶນເອງ.

ມາດຕາ 56. ວິຊາການ

ໃນການຜະລິດກະສິກຳຂອດວິຊາການແມ່ນມີລັກສະນະຕັດສິນ, ລັດມີໜ້າທີ່ກໍ່ສ້າງນັກວິ ຊາການດ້ານກະສິກຳຫລາຍລະດັບ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອຊຸກຍູ້, ຊີ້ນຳ ຊາວກະສິກອນ ໂດຍເລີ່ມແຕ່ເວລາ ກະກຽມລົງມືທຳການຜະລິດ ຈົນຮອດເວລາເກັບກ່ຽວ, ຕະ ຫລອດຮອດການເກັບຮັກສາ, ການປຸງແຕ່ງເບື້ອງຕົ້ນ ແລະການຫຸ້ມຫໍ່, ຂົນສົ່ງໄປສູ່ຕະຫລາດ.

ນອກຈາກນີ້ ລັດຍັງສົ່ງເສີມໃຫ້ພາກສ່ວນອື່ນ ກໍ່ສ້າງນັກວິຊາການດ້ານກະສິກຳອີກດ້ວຍ.

ມາດຕາ 57. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທາງດ້ານກະສິກຳ

ລັດຕ້ອງຕອບສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບການຜະລິດກະສິກຳ ເຊັ່ນ: ເຕັກ ນິກ ການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ, ແນວພັນພືດ ແລະ ແນວພັນສັດ, ຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດຕະຖານສາກົນ, ການເຫນັງຕີງຂອງລາຄາ ໃນທ້ອງຕະຫລາດ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອຸຕຸນິຍົມ, ອຸທິກ ກະສາດ ແລະ ອື່ນໆ, ສ້າງລະບົບເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ຂ່າວສານ, ສະຖິຕິແຕ່ຂັ້ນບ້ານ, ຫົວໜ່ວຍຮາກ ຖານຂັ້ນມາ ເພື່ອໃຫ້ມີຂໍ້ມູນຕົວຈິງ. ພ້ອມກັນນັ້ນລັດກໍຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກສ່ວນອື່ນ ປະກອບສ່ວນໃນການ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທາງດ້ານກະສິກຳ.

ມາດຕາ 58. ສູນຄນຄວ້າ ແລະ ສະຖານີທົດລອງ

ສູນຄນຄວ້າ ແລະ ສະຖານີທົດລອງມີບົດບາດໃນການຄນຄວ້າ, ນຳໃຊ້ບົດຮຽນທີ່ດີ ຢູ່ພາຍ ໃນປະເທດ ແລະ ນຳເອົາຜົນສຳເລັດຂອງສາກົນທາງດ້ານກະສິກຳເຂົ້າມາໃຊ້ ພາຍໃນປະເທດ ເພື່ອເພີ່ມທະວີປະສິດທິຜົນຂອງຜົນຜະລິດກະສິກຳ.

ສູນຄນຄວ້າ ແລະ ສະຖານີທົດລອງມີໜ້າທີ່ໃນການຄນຄວ້າ ແລະ ທົດລອງແນວພັນພືດ ແລະ ແນວພັນສັດ, ຝຸ່ນ ແລະ ອາຫານສັດ, ຢາປາບສັດຕູພືດ ແລະ ຢາປົວສັດ, ເຕັກນິກການຜະລິດ ພາຫະນະກົນຈັກການກະເສດລວມທັງເຕັກນິກຂອງການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ.

ລັດສົ່ງເສີມການສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍສູນຄນຄວ້າ ແລະ ສະຖານີທົດລອງໃນເຂດການຜະ ລິດຕ່າງໆ ທີ່ເຫັນວ່າເໝາະສົມ.

ມາດຕາ 59. ການຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນ

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ການຜະລິດກະສິກຳ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ສາມາດເປັນສິນຄ້າໄດ້ ລັດເອົາໃຈ ໃສ່ຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນ ກ່ຽວກັບການປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ໃຫ້ຮູ້ຈັກ ນຳໃຊ້ເຕັກ

ນິກວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ໃຫມ່ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ດ້ວຍການຈັດການຝຶກອົບຮົມ, ຫັດສະນະສຶກສາ ແລະ ສໍາມະນາຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ຮຽນຮູ້ມາດຕະຖານສາກົນ ກ່ຽວກັບຜະລິດຕະຜົນ ກະສິກໍາ. ນອກຈາກນີ້ ກໍເອົາບົດຮຽນ ທີ່ດີຈາກຄອບຄົວຕົວແບບ ແລະ ຫົວຫນ່ວຍການຜະລິດກະສິກໍາ ຢູ່ພາຍໃນ ມາເຜີຍແຜ່ຮໍ່ຮຽນ, ຜັນຂະຫຍາຍໃຫ້ກວ້າງຂວາງ ແລະ ຫັນເວລາ.

ລັດສິ່ງເສີມໃຫ້ພາກສ່ວນຕ່າງໆ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຝຶກອົບຮົມຊາວກະສິກອນ ກ່ຽວກັບການຜະລິດກະສິກໍາ.

ລັດຈະນໍາເອົາວິຊາກະສິກໍາພື້ນຖານເຂົ້າໃນຫລັກສູດການສຶກສາ.

ມາດຕາ 60. ສາງ, ໂຮງອົບ, ຫ້ອງເຢັນ ແລະ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງ

ເພື່ອຮັກສາຜະລິດຕະຜົນກະສິກໍາໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບຄົງຕົວ ແລະ ເກັບຮັກສາໄວ້ໄດ້ຍາວນານ ລັດສິ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນສ້າງສາງ, ໂຮງອົບ, ຫ້ອງເຢັນ ແລະ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງຜົນຜະລິດກະສິກໍາ ເບື້ອງຕົ້ນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານເຕັກນິກ.

ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ມີໜ້າທີ່ແນະນໍາ, ຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານວິຊາການ ກ່ຽວກັບລະບົບສາງ, ໂຮງອົບ, ຫ້ອງເຢັນ ແລະ ໂຮງງານປຸງແຕ່ງເບື້ອງຕົ້ນໃຫ້ປະຊາຊົນ.

ມາດຕາ 61. ທະນາຄານເມັດພືດ ແລະ ທະນາຄານສັດ

ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຊາວກະສິກອນມີທຶນຮອນທໍາການຜະລິດ ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍໃນຄອບຄົວ ລັດຊຸກຍູ້, ລິ່ງເສີມໃຫ້ມີການສ້າງຕັ້ງທະນາຄານເມັດພືດ ແລະ ທະນາຄານສັດ ເພື່ອຕອບສະຫນອງຄວມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ ໃນເວລາຈໍາເປັນ ດ້ວຍການນໍາເອົາຜົນຜະລິດຂອງຕົນ ໄປເປັນຫລັກຊັບຄໍາປະກັນ ເພື່ອກູ້ຢືມເງິນ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ມີສິດ ນໍາເອົາຜະລິດຕະຜົນ ທີ່ນໍາໄປຄໍາປະກັນນັ້ນ ອອກຈໍາຫນ່າຍໃນເວລາຜົນຜະລິດມີລາຄາສູງ.

ນອກຈາກນີ້ ທະນາຄານເມັດພືດ ແລະ ທະນາຄານສັດ ຍັງມີຈຸດປະສົງໃຫ້ຊາວກະສິກອນສາມາດກູ້ຢືມເມັດພືດ ຫລືສັດໄປນໍາໃຊ້ໃນເວລາທີ່ຈໍາເປັນ.

ມາດຕາ 62. ການຕະຫລາດ

ການຈໍລະຈອນແຈກຢາຍສິນຄ້າ ມີຄວາມສໍາຄັນໃນການກະຕຸກຊຸກຍູ້ ການຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ການຜະລິດສໍາເປັດກ້ວາງ ດັ່ງນັ້ນລັດຊຸກຍູ້ໃຫ້ພາກສ່ວນເສດຖະກິດຕ່າງໆ ຊອກຫາຕະຫລາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ດ້ວຍການໂຄສະນາສິນຄ້າ, ການເປີດການວາງສະແດງສິນຄ້າກະສິກໍາ ແລະ ເປີດກ້ວາງການພົວພັນກັບສາກົນ ກ່ຽວກັບການຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນສິນຄ້າກະສິກໍາ. ນອກຈາກນີ້ ລັດຍັງຊຸກຍູ້ການຜະລິດກະສິກໍາຂອງປະຊາຊົນ ດ້ວຍການຜູກພັນສອງສນ ລວມທັງລິ່ງເສີມການສ້າງຕັ້ງສະຫະກອນ ແລະ ບໍລິສັດຂອງລັດເພື່ອຜູກພັນຊື້-ຂາຍຜົນຜະລິດກະສິກໍາ.

ການນຳຜົນຜະລິດກະສິກຳເຂົ້າມາໃນປະເທດ ຫລື ສົ່ງອອກນອກປະເທດຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ ຖືກຕ້ອງຕາມ ລະບຽບກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 63. ລາຄາ

ລັດຮັບປະກັນລາຄາຕ່ຳສຸດ ສຳລັບສິນຄ້າ ກະສິກຳບາງຊະນິດທີ່ຈຳເປັນແກ່ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊາຊົນ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ ລັດຈະໄປເກັບຊື້ ຜະລິດຕະຜົນກະສິກຳດັ່ງກ່າວເພື່ອຮັກສາລາຄາໃຫ້ ຫມັ້ນທ່ຽງເປັນຕົ້ນໃນລະດູການ ເກັບກ່ຽວ. ນອກຈາກນີ້ ລັດຕ້ອງຊອກທຸກວິທີທາງ ເພື່ອສະກັດກັ້ນ ການກົດຫນ່ວງລາຄາສິນຄ້າກະສິກຳ, ທັງຫມົດເຫລົ່ານີ້ ແນໃສ່ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກ.

ມາດຕາ 64. ການປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວກະສິກອນ

ລັດເອົາໃຈໃສ່ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງຊາວກະສິກອນ ດ້ວຍການຊຸກຍູ້ການຂະຫຍາຍ ການຜະລິດ ແລະ ການຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະຜົນ ກະສິກຳພາຍໃນປະເທດ, ການຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຈຳ ກັດການນຳເຂົ້າຜະລິດຕະຜົນກະສິກຳ ຈາກຕ່າງປະເທດທີ່ບໍ່ຈຳເປັນ ລວມທັງການນຳໃຊ້ມາດຕະ ການສົ່ງເສີມ ຕ່າງໆ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນພາກທີ IV ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ພາກທີ V

ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ

ມາດຕາ 65. ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳປະເພດຕ່າງໆຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທຳມະຊາດເຊັ່ນ: ຄົນ, ສັດ, ດົນ, ນ້ຳ, ປ່າ ໄມ້, ອາກາດ.

ມາດຕາ 66. ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນການປູກຝັງ

ການບຸກເບີກ, ກຽມ ແລະ ນຳໃຊ້ດິນ, ການກໍ່ສ້າງກິດຈະການຊົນລະປະທານ ແລະ ການນຳ ໃຊ້ນ້ຳ, ການ ນຳໃຊ້ຝຸ່ນ ແລະ ການເກັບຮັກສາຢາປາບສັດຕູພືດ ຕ້ອງຈຳກັດຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີຕໍ່ຄົນ, ສັດ, ດົນ, ນ້ຳ, ປ່າໄມ້ ແລະອາ ກາດ.

ມາດຕາ 67. ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນການລ້ຽງສັດ

ການລ້ຽງສັດຕ້ອງຈັດຢູ່ໃນສະຖານທີ່ ທີ່ເໝາະສົມ, ບໍ່ຄວນເຮັດຄອກສັດໃສ່ກ້ອງຕະລ່າງ ເຮືອນ ຫລືເຮັດຄອກສັດໃກ້ນ້ຳສ້າງ ຫລືໃກ້ຫ້ວຍ, ຫນອງ, ຄອງ, ບຶງຂອງສາທາລະນະ. ການລ້ຽງສັດ

ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ອະນາໄມຄອກສັດຢ່າງເປັນປະຈຳ ເພື່ອຫລີກເວັ້ນຈາກມົນພາວະທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ບໍ່ໃຫ້ລ້ຽງສັດຕາມແຄມທາງຫລວງແຫ່ງຊາດ, ການລ້ຽງ ສັດຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຄຸ້ມຄອງຮັກສາ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ທຳລາຍຜົນລະບູກຂອງຜູ້ອື່ນ ຫລື ບໍ່ໃຫ້ເກີດອຸປະຕິ ເຫດບົນທ້ອງຖະຫນົນ.

ມາດຕາ 68. ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມໃນ ການ ປະມົງ

ການປະມົງ ຕ້ອງຮັບປະກັນການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຂະຫຍາຍແນວພັນປາ ແລະ ສັດນ້ຳ ອື່ນໆ, ບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ອຸປະກອນ ຫຼື ວິທີການທີ່ມີລັກສະນະທຳລາຍ, ດັບສູນພັນປາ ແລະ ສັດນ້ຳອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຢາເບື້ອ, ລະເບີດ, ໄຟຟ້າ, ແຫຼ່ງ, ມອງຖີ່, ໜ້າກາກ ລວມທັງການນຳໃຊ້ຕ້ອນ, ລີ່, ໂຕ່ງ, ຕາມ ຫ້ວຍຮ່ອງເພື່ອຮີບໂຮມເອົາປານ້ອຍ, ປາໃຫຍ່ ເປັນຕົ້ນແມ່ນໃນລະດູແຜ່ພັນ.

ການລ້ຽງປາ ແລະ ສັດນ້ຳອື່ນໆ ຕ້ອງຮັກສາບໍ່ໃຫ້ນ້ຳເນົ່າເຫມັນ ຊຶ່ງຈະເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງ ແວດລ້ອມ.

ພາກທີ VI

ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ

ຫມວດທີ 1

ການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິກຳ

ມາດຕາ 69. ອົງການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິກຳ

ອົງການຄຸ້ມຄອງ ກິດຈະການກະສິກຳ ປະກອບມີ :

- ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້;
- ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນ ແລະ ເຂດພິເສດ;
- ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ;
- ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນ ກໍອາດຈະຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການສະເພາະຂຶ້ນຕື່ມອີກ ເພື່ອປະກອບ ສ່ວນເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການ ກະສິກຳ.

ມາດຕາ 70. ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິ ກຳມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເປັນເສນາທິການໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ໃນການຜັນຂະຫຍາຍຍຸດທະສາດ ກ່ຽວກັບການຜະ ລິດກະສິກຳໃຫ້ກາຍເປັນແຜນການ, ໂຄງການລະອຽດ ແລະ ລະບຽບການ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກວດ ກາກິດຈະການກະສິກຳ;

- ສ້າງຮ່າງແຜນແມ່ບົດ, ແຜນໄລຍະຍາວ, ໄລຍະກາງ, ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ບັນດາໂຄງການ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ການຜະລິດກະສິກໍາ;
- ວາງຂໍ້ກຳນົດ, ກົດລະບຽບ ກ່ຽວກັບການຜະລິດ, ການຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດ ທະນາ ກິດຈະການ ກະສິກໍາ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ;
- ຄນຄ້ວາ ແລະ ມີຄຳເຫັນກ່ຽວກັບຄຳຮ້ອງຂໍດຳເນີນທຸລະກິດ ກະສິກໍາ ຂະຫນາດໃຫຍ່ ຫລື ມີຄວາມສຳຄັນ;
- ຄນຄ້ວາວິທະຍາສາດ ເຕັກນິກດ້ານກະສິກໍາ, ສ້າງຕາຫນ່າງສູນຄນຄວ້າ ແລະ ສະຖານີ ທົດລອງ ແລະ ຫນ່ວຍສິ່ງເສີມກະສິກໍາໃນທົ່ວປະເທດ, ສະຫນອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສະຖິຕິທາງດ້ານ ກະສິກໍາ, ອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດ;
- ປະສານສົມທົບກັບ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອສຳ ຫລວດທ່າແຮງທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ເຂດຈຸດສຸມກະສິກໍາ;
- ກວດກາກິດຈະການ ກະສິກໍາໃນການປະຕິບັດ ລະບຽບ, ກົດຫມາຍ, ມາດຕະ ຖານເຕັກ ນິກຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ການຜະລິດມີປະສິດທິຜົນ;
- ກໍ່ສ້າງ, ບຳລຸງ ແລະ ຍົກລະດັບນັກວິຊາການ ຊັ້ນກາງ ແລະ ຊັ້ນສູງ ໂດຍປະສານສົມທົບ ກັບມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ລວມທັງຊັ້ນກຳການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຍົກລະດັບໃຫ້ນັກວິຊາການຊັ້ນຕນ ແລະ ຊາວກະສິກອນທົ່ວໄປ;
- ຮ່ວມມືກັບຕ່າງປະເທດທາງດ້ານການພັດທະນາກະສິກໍາ;
- ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິກໍາໃນຂອບເຂດທີ່ ຕົນຮັບຜິດຊອບ.

ມາດຕາ 71. ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງ ພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນແລະ ເຂດພິເສດ

- ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງພະແນກກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນ ແລະ ເຂດພິ ເສດກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິກໍາມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ :
- ເປັນເສນາທິການໂດຍກົງໃຫ້ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງ ແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນ ແລະ ເຂດພິເສດ ກ່ຽວກັບວຽກງານກະສິກໍາ;
  - ຜັນຂະຫຍາຍແຜນແມ່ບົດ, ແຜນໄລຍະຍາວ, ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະສັ້ນ ໃຫ້ເປັນໂຄງ ການອັນລະອຽດ ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ;
  - ກໍ່ສ້າງ, ບຳລຸງ ຍົກລະດັບນັກວິຊາການກະສິກໍາຊັ້ນຕນໃຫ້ເມືອງ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ພາຍໃນແຂວງ;
  - ຄນຄວ້າ ແລະ ມີຄຳເຫັນກ່ຽວກັບຄຳຮ້ອງຂໍດຳເນີນທຸລະກິດ ກະສິກໍາ ໃນຂອບເຂດທີ່ຕົນ ຮັບຜິດຊອບ;

- ສຳຫລວດ ທ່າແຮງທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຈຸດສຸມກະສິກຳ ລວມທັງ ການຈັດສັນທີ່ດິນ ກະສິກຳໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ;
- ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິກຳໃນຂອບເຂດທີ່ ຕົນຮັບຜິດຊອບ.

ມາດຕາ 72. ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ ຂອງຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ

ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດວຽກງານກະສິກຳມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ເປັນເສນາທິການໂດຍກົງໃຫ້ພະແນກກະສິກຳແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນ ແລະ ເຂດພິເສດ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ, ຂໍ້ກຳນົດ, ກົດລະບຽບ ແລະ ຄຳແນະນຳ ຂອງພະແນກກະສິກຳແຂວງ, ກຳແພງນະຄອນ ແລະ ເຂດພິເສດກ່ຽວກັບການຜະລິດ ກະສິກຳ;
- ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຕົວຈິງ ແຜນການໄລຍະຍາວ, ໄລຍະກາງ, ໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໂຄງການ ຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາກະສິກຳຢູ່ໃນແຕ່ລະບ້ານ;
- ສຳຫລວດທ່າແຮງ ທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຈຸດສຸມກະສິກຳລວມທັງ ການຈັດສັນທີ່ດິນກະສິກຳໃນຂອບເຂດຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ;
- ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ແນະນຳເຕັກນິກກະເສດສຸມໃນການປູກຝັງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະ ມົງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ;
- ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານກະສິກຳ.

ມາດຕາ 73. ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ

ສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ຂອງອຳນາດການປົກຄອງບ້ານກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານກະສິ ກຳມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງແຜນການ, ກິດຈະການ, ຂໍ້ກຳນົດ, ກົດລະບຽບ, ຄຳແນະນຳ ຂອງ ຫ້ອງການ ກະສິກຳ- ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ກ່ຽວກັບການຜະລິດກະສິກຳ;
- ປຸກລະດົມ, ຊຸກຍູ້ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນ ໃຫ້ດຳເນີນການຜະລິດ ສະບຽງອາຫານ ໃຫ້ ກຸ້ມກິນ, ມີ ສ່ວນແຮງໄວ້ ແລະ ເປັນສິນຄ້າ ດ້ວຍວິທີການເຮັດກະເສດສຸມ, ເປັນຕົ້ນເຜີຍແຜ່ການນຳ ໃຊ້ເຕັກນິກການຜະລິດແບບໃຫມ່ທີ່ທັນສະໄຫມ ແລະ ນຳພາປະຊາຊົນເຮັດຕົວຈິງໃຫ້ໄດ້ຮັບຫມາກ ຜົນດີ;
- ຈັດສັນສະຖານທີ່ການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວພາຍໃນບ້ານ;
- ປະຕິບັດສິດ ແລະ ຫນ້າທີ່ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານກະສິກຳທີ່ຫ້ອງ ການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງມອບຫມາຍໃຫ້.

ຫມວດທີ 2
ການກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ

ມາດຕາ 74. ການກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ

ການກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ ແມ່ນການກວດເບິ່ງ ການເຄື່ອນໄຫວການຜະລິດກະສິກຳ ເພື່ອໃຫ້ດຳເນີນໄປຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມເປົ້າໝາຍ, ຕາມກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍກະສິກຳ, ລະບຽບ ແລະ ກົດຫມາຍອື່ນໆ ແນໃສ່ຮັບປະກັນ ໃຫ້ການຜະລິດ ກະສິກຳ ມີປະສິດທິຜົນ ທັງຮັບປະກັນ ຄວາມປອດໄພ ແລະການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ເປັນຢ່າງດີອີກດ້ວຍ.

ມາດຕາ 75. ອົງການກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ

ໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄຽງຄູ່ກັບອົງການຄຸ້ມຄອງກິດຈະການກະສິກຳ ນັ້ນ ຍັງມີອົງການກວດກາກິດຈະການກະສິກຳອີກດ້ວຍ.

ໃນກໍລະນີທີ່ຈຳເປັນກໍອາດຈະຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການສະເພາະຂຶ້ນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຫຼາຍພາກສ່ວນ ເພື່ອກວດກາໂຄງການ ແລະກິດຈະການກະສິກຳໃນບາງບໍລິເວນ ທີ່ລະເມີດແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະລະບຽບກົດຫມາຍ.

ມາດຕາ 76. ເນື້ອໃນການກວດກາ

ການກວດກາກິດຈະການ ກະສິກຳ ມີເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້ :

- ການປະຕິບັດຕາມແຜນການທີ່ວາງອອກ;
- ການປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການຜະລິດ;
- ປະສິດທິຜົນຂອງການຜະລິດ;
- ການປະຕິບັດລະບຽບກົດຫມາຍກ່ຽວກັບການຜະລິດ;
- ການປະຕິບັດພັນທະກ່ຽວກັບການຜະລິດ;
- ການປະຕິບັດມາດຕະການຄວາມປອດໄພໃນການຜະລິດ;
- ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

ມາດຕາ 77. ວິທີການກວດກາ.

ການກວດກາ ກິດຈະການ ກະສິກຳອາດຈະດຳເນີນດ້ວຍວິທີ ກວດກາຕາມລະບົບປົກກະຕິ, ກວດກາໂດຍແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ ຫລືກວດກາແບບກະທັນຫັນ ແລ້ວແຕ່ກໍລະນີ.

ສຳລັບການກວດກາທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາສະເພາະນັ້ນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ອາດຈະຈັດຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ກວດກາເຕັກນິກ ແລະວິຊາສະເພາະຂຶ້ນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ພະນັກງານວິຊາການດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຊຶ່ງລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນຜູ້ແຕ່ງຕັ້ງ.

ໃນການກວດກາກິດຈະການກະສິກຳ ຕ້ອງປະສານສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຫັດຖະກຳ, ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

ພາກທີ VII

ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ມາດຕາ 78. ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນ ໃນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ວິທະຍາສາດເຕັກນິກ ເຂົ້າຮັບໃຊ້ການຜະລິດກະສິກຳ, ໃນການຄຸ້ມຄອງ, ຊຸກຍູ້, ສົ່ງເສີມ ແລະ ພັດທະນາການຜະລິດກະສິກຳຢ່າງມີປະສິດທິຜົນທັງເປັນຕົວແບບໃຫ້ແກ່ບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ ຫລື ທົ່ວປະເທດ, ປົກປັກຮັກສາ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຈະໄດ້ຮັບການຍ້ອງຍໍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ນະໂຍບາຍສິນເຊື້ອ, ຫລຸດຜ່ອນ ຫລື ຍົກເວັ້ນພາສີ, ອາກອນ ແລະ ນະໂຍບາຍອື່ນໆ ຊຶ່ງລັດຖະບານເປັນຜູ້ກຳນົດລະອຽດ.

ມາດຕາ 79. ມາດຕະການ ຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ຜູ້ລະເມີດກົດໝາຍ ສະບັບນີ້ ຈະຖືກປະຕິບັດມາດຕະການ ດ້ວຍການສຶກສາອົບຮົມ, ການປັບໃຫມ ຫລື ດ້ວຍການລົງໂທດຕາມກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 80. ມາດຕະການສຶກສາອົບຮົມ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ຫາກໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍ ສະບັບນີ້ ໃນສະຖານເບົາເຊັ່ນ: ບໍ່ລາຍງານຜົນການດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ ຕາມສັນຍາ, ບໍ່ລາຍງານການແຜ່ລະບາດພະຍຸສັດ, ປະຕິບັດງານບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມມາດຕະຖານເຕັກນິກ ແລະ ການລະເມີດໃນສະຖານເບົາອື່ນໆ ຈະຖືກຕັກເຕືອນ ແລະ ສຶກສາອົບຮົມ.

ມາດຕາ 81. ມາດຕະການປັບໃຫມ

ບຸກຄົນ ຫລື ການຈັດຕັ້ງ ຫາກໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍ ສະບັບນີ້ ຈະຖືກປັບໃຫມທົບເທົ່າ ຕາມມູນຄ່າຂອງຄວາມເສັຽຫາຍຕົວຈິງ ດ້ວຍການກະທຳຜິດໃດໜຶ່ງ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ດຳເນີນທຸລະກິດກະສິກຳ ໂດຍບໍ່ມີໃບອະນຸຍາດ ສຳລັບ ທຸລະກິດທີ່ຕ້ອງໄດ້ຂໍອະນຸຍາດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 8 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທຸລະກິດ ຫລື ບໍ່ຕໍ່ໃບອະນຸຍາດ ທີ່ຫມົດອາຍຸ;
- ລາຍງານບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມຈິງ;

- ບໍ່ປະຕິບັດ ຕາມມາດຕະການຄວາມປອດໄພ ທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ກໍ່ຄວາມ ເສັ່ງ
ຫາຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນ;
- ບໍ່ນຳໃຊ້ມາດຕະການ ສະກັດກັ້ນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ;
- ສ້າງຄວາມເສັ່ງຫາຍ ໃຫ້ແກ່ການຜະລິດ ທີ່ເກີດມາຈາກຄວາມຜິດພາດຂອງຕົນເຊັ່ນ: ເຮັດ
ໃຫ້ດິນກະສິກຳເສື່ອມຄຸນນະພາບ, ບໍ່ສະກັດກັ້ນ ການແຜ່ຂະຫຍາຍ ພະຍາດພືດ ຫລືພະຍາດສັດ,
ສ້າງຄວາມເສັ່ງຫາຍໃຫ້ແກ່ການຜະລິດຂອງຜູ້ອື່ນ, ລະບົບນໍ້າຊົນລະປະທານ, ຫ້ວຍ, ຮ່ອງ, ຄອງ,
ບຶງ ແລະ ອື່ນໆ;
- ບໍ່ໃຫ້ຄວາມຮ່ວມມືແກ່ເຈາະຫນ້າທີ່ ຄູ່ມຄອງ ແລະ ກວດກາ ກິດຈະການກະສິກຳ ຫລື ບໍ່
ປະຕິບັດຕາມສັນຍາ ເຮັດການຜະລິດກະສິກຳ.

ມາດຕາ 82. ມາດຕະການ ທາງອາຍາ

ບຸກຄົນຜູ້ໃດຫາກໄດ້ລະເມີດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຊຶ່ງເປັນການກະທຳຜິດທາງອາຍາເຊັ່ນ:
ການປອມແບງໃບອະນຸຍາດ ດຳເນີນກິດຈະການກະສິກຳ , ສວຍໃຊ້ຫນ້າທີ່ຕຳແໜ່ງ ເພື່ອຫາຜົນ
ປະໂຫຍດສ່ວນຕົວ, ບໍ່ປະຕິບັດຕາມມາດຕະການຄວາມປອດໄພ ຊຶ່ງພາໃຫ້ມີຄົນເສັ່ງຊີວິດ, ເສັ່ງສຸ
ຂະພາບ ຫລື ພາໃຫ້ເກີດມີຄວາມເສັ່ງຫາຍ ຕໍ່ຊັບສິນຂອງລັດ, ຂອງລວມຫມູ່ ຫລືຂອງປະຊາຊົນ ກໍ
ຈະຖືກລົງໂທດຕາມກົດໝາຍອາຍາ.

ມາດຕາ 83. ມາດຕະການໂທດເພີ່ມ

ນອກຈາກໂທດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 81 ແລະ 82 ເທິງນີ້ ແລ້ວຜູ້ລະເມີດ ທີ່ໄດ້ກໍ່
ຄວາມເສັ່ງຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຕໍ່ຊັບສິນຂອງລັດ, ສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມ ຫລືທຳມະຊາດ ຈະຖືກປະຕິ
ບັດມາດຕະການໂທດເພີ່ມອີກເຊັ່ນ: ໂຈະກິດຈະການກະສິກຳ, ຖອນໃບອະນຸຍາດ, ຮີບພາຫະນະທີ່
ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການກະທຳຜິດນັ້ນ.

**ພາກທີ VIII
ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ**

ມາດຕາ 84. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ມອບໃຫ້ລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງ
ປະຕິບັດກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 85. ຜົນສັກສິດ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ມີຜົນສັກສິດ ນັບແຕ່ມີປະທານປະເທດ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ອອກລັດຖະດຳລັດປະກາດໃຊ້ເປັນຕົ້ນໄປ.

ບັນດາຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ບົດບັນຍັດທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍສະບັບນີ້ລ້ວນແຕ່ຖືກຍົກເລີກ.

ວຽງຈັນ, ວັນທີ 10 ຕຸລາ 1998

ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ

ສະຫມານ ວິຍະເກດ